

Jakub MAREČEK, *Telč v 17. století*, České Budějovice 2016, (bakalářská práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), 90 s. včetně obrazových příloh.

Posudek oponenta bakalářské práce

Zejména během posledních dvou až tří desetiletí se zájem českých a moravských historiků po jistém útlumu znovu stále častěji obrací k problematice dějin měst, a to včetně měst poddanských. K posledně uvedené oblasti výzkumů se zařadila i bakalářská práce Jakuba Marečka „*Telč v 17. století*“ a svým záběrem i prostudovanou pramennou základnou k doplnění takto zaměřeného zkoumání přispívá.

Hned na počátku je třeba zmínit, že autor předložené kvalifikační práce při zkoumání tohoto významného poddanského města, které náleželo k hradecké, později ke slavatovské a konečně i k lichtenštejnské doméně, postupoval skutečně velmi zevrubně a zodpovědně. Shromáždil takřka veškerou dostupnou sekundární literaturu o Telči a jejím okolí, ale současně s ní i historické prameny, vydané (edice) i nevydané (archiválie). Neváhal je hledat v několika archivech a vytvořit soustavný přehled o vypovídajících dokumentech použitelných pro jím studované téma.

Analýzu sekundární literatury vzniklé od 19. století až do současnosti, v případě Telče poměrně početně zastoupené, autor práce podává souborně hned v první kapitole (s. 9–19). S potěšením konstatuji, že se zde nenalézá jen mechanický výčet děl obohacený o přehled obsahu jednotlivých prací, ale také zhodnocení každé z nich z hlediska jejího přínosu pro bádání o dějinách zkoumaného města (a také panství) Telče, což v případě prací tohoto typu bohužel stále ještě nebývá zcela běžné. Autor si však touto cestou šikovně připravil půdu pro následující dvě kapitoly. První z nich (druhá kapitola, s. 20–37) se věnuje postupu urbanizace českých zemí, následující (třetí kapitola, s. 38–60) pasáž pak organicky navazuje a pojednává ve třech samostatně koncipovaných podkapitolách o historii Telče.

Kapitola o městské síti v českých zemích, o jejím vývoji a proměnách během 16. a 17. století, představuje v předložené práci obecný rámec. Do něho je zasazena situace na Jihlavsku (v širším smyslu pozdějšího Jihlavského kraje), s přednostním zaměřením na moravskou část zdejší hradecko-slavatovské domény na Telečsku, Dačicku a Slavonicku. Poddanské město Telč je zde zařazeno nejen do celkového kontextu městské sítě na jihozápadní Moravě, stejně jako do systému vrchnostenského dominia a jeho vnitřní organizace, ale současně zde autor podává i zajímavou a důležitou charakteristiku Telče z hlediska typologie poddanských měst vytvořené Petrem Vorlem. Vytváří tak základní schéma rezidenčního poddanského města, do něhož v následující kapitole vkládá konkrétní informace o jeho dějinách ve zkoumaném období.

Kapitulu o historii Telče v 17. století autor vnitřně člení, což lze jen kvitovat, neboť díky tomu zpřehlednil velké množství údajů z pramenů i z literatury, s nimiž pracuje velice zdatně. První podkapitulu věnoval zcela logicky rodu Slavatů z Chlumu a Košumberka a jejich roli v dějinách Telče ve studovaném období. Přehledně podává osudy těch členů rodiny, kteří nejvýznamněji ovlivnili dění ve městě, ať už po stránce stavební, kulturní, politické, právní, hospodářské nebo správní. Vychází přitom primárně ze zkoumání archivních dokumentů, jejichž informace konfrontuje s údaji z literatury. Další podkapitola přibližuje peripetie, jimiž město prošlo během třicetileté války, i s následky, které tento konflikt ve městě zanechal. Poslední podkapitola se věnuje době poválečné obnovy města až po přelom 17. století, kdy panství i město přešly po vymření Slavatů do rukou hrabat z Lichtenštejn – Kastelkornu. Vyžíval zde nejen dokumenty ze SOkA Jihlava, ale i prameny uložené v MZA Brno ve fondu velkostatku Telč.

Za zdařilou a velmi přínosnou považuji zejména poslední čtvrtou kapitulu (s. 61–73) této práce, ve které se autor zaměřil na správu města Telče v 17. století. Pro její vypracování využil veškeré dochované dokumenty z městského archivu včetně účtů, ale i z fondu velkostatku. Naprosto přesně, správně a adekvátně používá odbornou terminologii ze správních dějin, což úrovni práce nesporně prospívá. Nejen že zde vytvořil první ucelený přehled o fungování městské správy v Telči, ale doplnil i vztahy správy města se správou statku. Zajímavé informace přináší pasáž o vrchnostenských řádech, které upravovaly postavení městské rady vůči panskému hejtmanovi. Rovněž přehledy a tabulky, které přinášejí konkrétní jména osob na různých pozicích v městské správní hierarchii, jsou velmi přínosné, třebaže si autor na několika místech posteskl nad neúplností své pramenné základny, s níž se však podle mého názoru dokázal zdařile vypořádat. Snad jen pro doplnění a upřesnění dodávám (s. 73), že špitál je více zádušní ústav než „městská instituce“, jak je zde označen.

V závěrečném shrnutí pak autor přináší rekapitulaci výsledků, k nimž dospěl, a naznačuje i další možný směr svého odborného zájmu. Práce samozřejmě nepostrádá ani všechny ostatní nezbytné náležitosti jako je soupis použitých pramenů a literatury (kde bych prameny rozdělila na vydané a nevydané a teprve poté bych zařadila přehled publikovaných prací), seznam tabulek, seznam příloh a také velmi zdařile zpracované obrazové přílohy, které představují v tomto případě cenný doplňující materiál.

Bakalářská práce Jakuba Marečka představuje zdařilý pokus o studii z raně novověkých městských dějin. Zejména metodologický přístup autora ke zkoumané problematice je třeba hodnotit jako propracovaný a zdařilý. Práci proto ráda doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji stupněm **v ý b o r n ě**.

Pelhřimov, 22. srpna 2016

Martínková

Mgr. Lenka Martínková, Ph. D.